

**Протокол
засідання Міжвідомчої комісії
по узгодженню режимів роботи водосховищ
і управлінню водними ресурсами у басейні р. Рось**

м.Біла Церква

26 липня 2016 р.

СЛУХАЛИ:

1. Аналіз водогосподарської обстановки в басейні річки Рось протягом весняно-літнього періоду 2016 року.
2. Пропозиції щодо режимів роботи водосховищ комплексного призначення та водогосподарських систем в басейні р.Рось на літньо-осінній період 2016 року.
3. Визначення комплексних заходів для покращення екологічного стану річки Рось.

Станом на 26.07.2016 року водогосподарська обстановка на руслових водосховищах була така:

Водосховище	Проектні дані			Фактичні дані	
	Об'єм, млн.м ³	НПР, м	РМО, м	Рівень, м	Скид, м ³ /с
Косівське	9,62	177,00	173,00	176,61	0,8
Володарське	3,44	167,50	165,00	166,94	0,9
Щербаківське	1,58	164,00	162,10	163,49	1,1
Верхнє білоцерківське	16,96	157,50	150,40	157,49	1,0
Білоцерківське середнє	2,42	144,40	142,70	144,40	1,1
Білоцерківське нижнє	1,56	142,75	141,50	142,15	1,2
Дибинецьке	3,27	131,60	131,00	131,35	2,0
Богуславське	1,75	127,40	126,60	127,12	2,0
Стеблівське	15,7	113,90	111,70	113,32	2,5
Корсунь-Шевченківське	3,75	99,81	97,70	99,71	2,5

Весняно-літній період 2016 року в басейні річки Рось характеризувався значною мінливістю погодних умов, перепадами температур повітря та нерівномірністю випадіння опадів.

В період з квітня по червень у басейні випало в середньому 203 мм опадів, що становить 122 % від норми. Особливо значними опадами відзначився травень – 188 % від місячної норми. Температура повітря коливалась від – 1 до +32 °С. Відбувалось поступове підвищення середньодобових температур.

Водосховища басейну р. Рось працювали в режимі наповнення. Режими роботи більшості водосховищ виконувались, рівні води утримувались близькими до НПР з витратами у межах притоку. Санітарні витрати води забезпечувались.

На руслових водосховищах р. Рось в період з квітня по червень відбувалось коливання рівнів та витрат води в таких межах:

Косівське – від 0,1 м до 0,03 м вище НПР, витрати води – 0,8 – 1,8 м³/с;

Володарське – від 0,02 м вище НПР до НПР, витрати води – 1,5 – 1,9 м³/с;

Щербаківське – до 0,27 м нижче НПР, витрати води – 2,1 – 2,0 м³/с;

Верхнє білоцерківське – від 0,01 м нижче НПР до 0,03 м вище НПР, витрати води – 12-2 м³/с;

Білоцерківське середнє – рівень НПР, витрати води – 12,2 – 2,5 м³/с;

Білоцерківське нижнє – від НПР до відмітки 0,1 нижче НПР, витрати води – 12,5-3,0 м³/с;

Дибинецьке – від 0,08 м до 0,09 нижче НПР, витрати води – 10,0 – 5,0 м³/с;

Богуславське – від 0,13 м до 0,10 нижче НПР, витрати води – 10,0 – 5,0 м³/с;

Стеблівське – від 0,05 м до 0,09 м нижче НПР, витрати води – 4,7 м³/с;

Корсунь-Шевченківське – від 0,03 м до 0,04 м нижче НПР, витрати води – 6,0 – 10,9 м³/с.

Водосховища, що розташовані на річках Роставиця, Роська, Молочна, Кам'янка, Сквирка працювали згідно встановлених режимів роботи із забезпеченням санітарних витрат води.

Гідроелектростанції, що розміщені на річці Рось - Щербаківська, Дибинецька, Богуславська, Стеблівська, Корсунь-Шевченківська впродовж квітня - липня 2016 року

працювали згідно встановлених режимів роботи із забезпеченням санітарних витрат води. Порушувався режим роботи на Богуславському водосховищі (третья декада квітня).

Гідроелектростанції, що знаходяться на р. Роставиця, впродовж квітня-липня 2016 року працювали в наступному режимі:

Голубятинська ГЕС працювала на притокових витратах. Санітарні витрати води підтримувались. Режим роботи дотримувався, за виключенням третьої декади квітня, коли рівень води знижувався до 0,2 м при допустимому в нерестовий період 0,1 м.

Трубіївська ГЕС працювала на притокових витратах. Санітарні витрати води підтримувались. Режим роботи дотримувався, за виключенням третьої декади квітня, коли рівень води знижувався до 0,35 м при допустимому в нерестовий період 0,1 м.

Дулицька ГЕС працювала на притокових витратах. Режим роботи дотримувався. Санітарні витрати води забезпечувались.

Витрати води на притоках р.Рось в контрольних створах становили:

- на р.Роставиця у створі Строківського водосховища на кордоні Київської та Житомирської областей витрати води становили 4,0 – 0,45 м³/с при розрахункових санітарних витратах 0,47 м³/с.

- на р.Кам'янка у створі Ставищенського водосховища (Житомирська область) витрати води коливались в межах 0,50 - 0,15 м³/с, при розрахункових санітарних витратах 0,15 м³/с. З початку липня санітарні витрати води не забезпечуються, становлять 0,12 м³/с.

- на р.Росава у створі Маслівського водосховища (Київська область), за даними Київводресурсів витрати води протягом квітня-липня знаходились в межах 0,01 м³/с, що ставить під сумнів достовірність цих даних.

- на р.Роська у створі Новоживотівського водосховища (Вінницька область) – витрати води коливались в межах 1,0 - 0,3 м³/с, при санітарних 0,20 м³/с. З третьої декади травня до середини червня витрати води були нижчі від санітарних і становили 0,08 м³/с. У липні санітарні витрати забезпечувались.

БУВР Росі забезпечує дотримання встановлених режимів роботи шляхом систематичного відслідковування та аналізу рівнів та витрат води на річках та водоймах, проведення відповідних спостережень, контрольних вимірювань.

Так, в кінці квітня було зафіксовано порушення режиму роботи та невиконання рішень Міжвідомчої комісії - зниження рівнів води (нерестовий період) на таких водосховищах: на р.Рось - Богуславському на 0,15 м; на р.Кам'янка: Ставищанському на 0,32 м; на р.Роставиця Трубіївському на 0,25 м, Голуб'ятинському на 0,20 м, Ружинському на 0,15 м. БУВР Росі були направлені відповідні листи водокористувачам даних водосховищ - ТОВ «Український енергетичний розвиток», «Енергія – 1», «Подільська енергетична компанія» стосовно вжиття невідкладних заходів по виконанню встановлених режимів роботи.

Протягом червня-липня фахівцями БУВР Росі проведені спостереження за дотриманням режимів роботи водних об'єктів та вимірювання витрат води на річках Рось, Протока, Кам'янка, Роставиця в контрольних створах – на Косівському, Володарському, Щербаківському, Верхньому білоцерківському, Білоцерківському нижньому, Шамраївському, Матюшівському водосховищах. За результатами проведених розрахунків та детального аналізу встановлено наступне.

Косівське водосховище – режим роботи дотримується, рівень води понижений на 0,34 м від НПР для забезпечення санітарних витрат води у розмірі 0,35 м³/с. Фактичні витрати становлять 0,8 м³/с.

Володарське водосховище – режим роботи дотримується, санітарні витрати забезпечуються, рівень води знаходиться на 0,04 м нижче від НПР, витрати становлять 0,9 м³/с, при санітарних 0,8 м³/с.

Щербаківське водосховище – режим роботи дотримується, витрати води становлять 1,1 м³/с. Для забезпечення санітарних витрат рівень води понижений на 0,5 м від НПР.

Верхнє білоцерківське водосховище – рівень води 157,49 м (-0,01 м від НПР), витрати води становлять 0,9 м³/с, при розрахункових санітарних 1,5 м³/с, що є порушенням режиму роботи водосховища. При цьому за даними ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» витрати води становлять - 2 м³/с, що свідчить про надання недостовірних даних.

Білоцерківське нижнє водосховище – рівень води знаходиться на відмітці 142,15 м (- 0,60 м від НПР), витрати води – 1,4 м³/с, при розрахункових санітарних 1,8 м³/с. Згідно інформації, що надає ПрАТ «Росава» рівень води знаходиться на відмітці 142,60 м (- 0,15м від НПР), що також свідчить про надання недостовірних даних.

Матюшівське – режим роботи дотримувався, рівень води знаходиться на позначці 0,6 м нижче від НПР, витрати води – 0,45 м³/с.

Починаючи з кінця червня місяця 2016 року, в басейні р.Рось встановилась суха спекотна погода, збільшилось випаровування з водних об'єктів та відбулось поступове зменшення водності річки Рось. На водних об'єктах басейну спостерігається тенденція до зниження рівнів та витрат води. В результаті в нижній течії річки Рось склалась доволі напружена ситуація, зокрема на Стеблівському водосховищі. Дане питання є надзвичайно актуальним, оскільки в верхів'ї водосховища розташований Миронівський водозабір, а нижче за течією – Корсунь-Шевченківський. Тому, за відсутності достатнього притоку з розташованих вище водосховищ, необхідні санітарні витрати води забезпечуються за рахунок власного об'єму Стеблівського водосховища.

В зв'язку з аномальними погодними умовами та внаслідок впливу природної стихії (нагінних вітрових хвиль) на Косівському водосховищі, що розташоване у верхів'ї р.Рось і знаходиться на балансі БУВР Росі, припились витрати води. Відповідно, БУВР Росі терміново було прийняте рішення про забезпечення необхідних санітарних витрат води. З 11 липня були відкриті затвори на гідротехнічній споруді Косівського водосховища, витрати води становлять 0,8 м³/с (санітарні витрати складають 0,35 м³/с).

З метою забезпечення належної якості води на водозаборах питного водопостачання, розташованих на р.Рось, недопущення виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з погіршенням якості води, відповідно до режимів роботи затверджених Держводагентством на весняно-літній період та рекомендацій Міжвідомчої комісії, БУВР Росі розробляє додаткові режими роботи.

За інформацією лабораторних служб Дніпровського БУВР, Черкаського РУВР, протягом квітня – липня 2016 року на всіх питних водозаборах фіксується постійне перевищення значення ХСК у порівнянні із ГДК, що свідчить про потрапляння у поверхневі водні об'єкти басейну органічних речовин з поверхневим стоком та скидами стічних вод.

Слід зазначити, що впродовж квітня-червня показники ХСК у воді в районах розташування питних водозаборів залишалися стабільними, чому сприяли доволі прохолодні погодні умови та частково випадіння атмосферних опадів. Встановлення наприкінці червня – в першій половині липня жаркої спекотної погоди в межах басейну сприяло зменшенню водності річки та одночасному зростанню концентрацій ХСК у воді.

Весняна промивка водосховищ сприяла зниженню концентрацій у воді Росі іншого показника, що підтверджує надходження у воду органічних речовин рослинного та тваринного походження - БСК₅. Протягом квітня-травня вміст його у воді не перевищував ГДК. Але причини, описані вище, також сприяли зростанню концентрацій даного показника у червні та, особливо, у липні місяці, коли показники БСК₅ майже вдвічі перевищили ГДК. Особливо це стосується середньої течії річки Рось - Білоцерківський та Богуславський питні водозабори.

У травні місяці зафіксовано зростання вмісту заліза загального у воді Стеблівського та Корсунь-Шевченківського водосховищ, зокрема в районі розташування Корсунь-Шевченківського питного водозабору - 1,1-1,2 ГДК.

Спекотна суха погода та зменшення водності річки сприяли також зростанню у липні місяці показника рН, що характеризує ступінь кислотності або лужності водного середовища. В районах розташування Білоцерківського та Богуславського питних водозаборів значення рН в липні місяці досягли 9,2 та 8,8, відповідно, що відповідає слабо лужному середовищу.

Слід також звернути увагу на суттєве зростання концентрації кремнію з перевищенням ГДК на 10-20% в районах розташування Білоцерківського та Богуславського питних водозаборів у червні місяці. При цьому його концентрація у воді досягала 11,1-12,0 мг/дм³, що в 2-4 рази перевищує звичайні концентрації. За даними аналізу проб води, відібраних у липні місяці, концентрації даного елемента знизилися, але залишаються вдвічі вище звичайних значень.

Стосовно інших компонентів, то слід відзначити, що значно нижче ГДК впродовж квітня – липня на всіх водозаборах залишалися показники концентрацій амонію сольового, нітратів та фосфатів у воді, що відповідає сезонним коливанням та свідчить про незначний ступінь евтрофікації водних об'єктів.

Вміст розчиненого кисню у воді річки Рось в цілому відповідає сезонним коливанням – із зростанням температури води та активізації гідробіонтів він знижується. Але значення його концентрацій залишаються вище від мінімально необхідних.

В групі мікроелементів впродовж квітня – липня 2016 року у воді на всіх питних водозаборах стабільно нижче ГДК залишаються концентрації міді, цинку, нікелю, марганцю, хрому (III) та хрому (VI). Значно нижчими від значень ГДК залишаються показники концентрації СПАР та нафтопродуктів у воді.

Враховуючи складну гідрометеорологічну та водогосподарську обстановку в басейні р. Рось, яка пов'язана з низькою водністю річок і зменшенням зарегульованого об'єму водосховищ, для покращення якості води на питних водозаборах міст басейну, Комісія пропонує встановити оптимальні режими роботи водосховищ та водогосподарських систем басейну р. Рось на літньо-осінній період 2016 року:

1. На Косівському водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 1,5 м нижче НПР.

2. На Володарському водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 0,2 м нижче НПР.

3. На Щербаківському водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 0,5 м нижче НПР.

4. На Верхньому білоцерківському водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 1 м нижче НПР.

5. На Білоцерківському середньому водосховищі понизити рівень води до 0,5 м нижче НПР та забезпечувати на водосховищі санітарні витрати води в розмірі не менше 2 м³/с.

6. На Білоцерківському нижньому водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 0,5 м нижче НПР.

7. На Дибинецькому водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 1 м нижче НПР.

8. На Богуславському водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 0,4 м нижче НПР.

9. На Стеблівському водосховищі підтримувати санітарні витрати води з можливим пониженням рівня води у водосховищі до 1 м нижче НПР.

10. На Корсунь-Шевченківському водосховищі підтримувати НПР. Допускається добове коливання рівня до 0,1 м при умові дотримання санітарного попущу в нижній б'єф.

11. На інших водосховищах, розташованих на притоках річки Рось, підтримувати санітарні витрати з можливим пониженням рівня води до 1 м нижче НПР.

12. Користувачам інших водних об'єктів, які розташовані на річках Роська, Росішка, Живка, Жива, Осична, Смотруха, Коза, Горіхова, Самець, Березянка, Рогозянка, Коса, Злодіївка, Молочна, Тарган, Торц, Сквирка, Собот, Жигалка, Гороховатка, Поправка Суцани, Роставиця, Кам'янка, Узин, Протока, Насташка, Красна, Рокита, Салиха, Фоса, Котлуй, Киндюха, Біївка, Хоробра, Нехворощ, Росава, Росавка, Потік підтримувати санітарні витрати з можливим пониженням рівня води:

- на водних об'єктах, об'єм води в яких становить від 500 тис. м³ до 1 млн. м³ - до 1 м нижче НПР.

- на всіх інших водних об'єктах - до 0,7 м нижче НПР.

13. Користувачам водних об'єктів, що мають дозволи на спецводокористування, для забезпечення санітарних витрат використовувати об'єм води, що передбачений у дозволи.

14. Житомирському облводресурсів, Київводресурсів:

- забезпечити санітарні витрати на водних об'єктах, які розташовані в басейнах річок Роставиця, Кам'янка, Росава, Росавка шляхом встановлення спеціальних режимів роботи водних

об'єктів з можливим пониженням рівня води в залежності від їх об'ємів, згідно п.11 та п.12 даного протоколу;

- при наповненні водосховищ та ставків забезпечити необхідні санітарні витрати води в річках.

15. Користувачам гідротехнічних споруд водних об'єктів повідомляти про зміну режиму їх роботи відповідні райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, підприємства водоканалів та користувачів нижче розташованих водних об'єктів.

16. Житомирському облводресурсів та Вінницькому РУВР при підготовці проекту висновку для отримання дозволу на спецводокористування передбачати об'єм води, необхідний для забезпечення санітарних витрат на водних об'єктах.

17. У разі зміни гідрометеорологічної обстановки режими роботи водосховищ коригуються в робочому порядку.

18. БУВР Росі:

- звернутися до територіальних органів Державної екологічної інспекції та органів виконавчої влади Вінницької, Житомирської, Київської та Черкаської областей з метою притягнення до відповідальності порушників режимів роботи водних об'єктів;

- звернутися до Київської обласної державної адміністрації та Білоцерківської міської ради щодо передачі на баланс відповідальній організації гідротехнічних споруд Верхнього білоцерківського водосховища.

19. БУВР Росі спільно з обласними управліннями водних ресурсів звернутися до органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування про вирішення питання щодо виділення коштів на виконання робіт по збільшенню регулюючого об'єму водосховищ в басейні річки Рось.

З метою підтримання належної якості води на водозаборах питного водопостачання та недопущення виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з погіршенням якості води, Комісія пропонує:

1. Підтримувати витрати на водних об'єктах басейну Росі не менші за санітарні витрати води.

2. Проводити відповідну роботу з водокористувачами по забезпеченню регулювання стоку.

Рекомендувати:

1. Держводагентству України

- затвердити режими роботи водосховищ комплексного призначення та водогосподарських систем згідно з пропозиціями учасників Міжвідомчої комісії;

2. Структурним підрозділам обласних санітарно-епідеміологічних служб забезпечити контроль за:

- якісним станом води в районах питних водозаборів;

- станом екологічно небезпечних об'єктів.

Голова Міжвідомчої комісії
Начальник БУВР Росі

П.Бабій

Секретар Міжвідомчої комісії
Інженер контролю, діловодства, взаємодії із ЗМІ

О.Немідько

**Режими роботи водосховищ комплексного призначення
на літньо-осінній період 2016 року**

№ п/п	Найменування водосховища	Проектні характеристики		Фактичні характеристики		Об'єм регулювання при пониженні рівня води від фактичного наповнення, млн.м ³	Розра- хункові санітарні витрати, м ³ /с
		відмітка НПР, м БС	об'єм води, млн.м ³	рівень води, м	об'єм води, млн.м ³		
1	2	3	4	5	6	7	8
р.Рось							
1	Косівське	177,00	9,62	176,66	8,66	4,380	0,35
2	Володарське	167,50	3,44	167,46	3,40	0,190	0,80
3	Щербаківське	164,00	1,50	163,50	0,67	0,00	0,95
4	Верхнє білоцерківське	157,50	16,96	157,49	16,91	6,120	1,50
5	Білоцерківське середнє	144,40	2,42	144,40	2,42	0,830	1,70
6	Білоцерківське нижнє	142,75	1,56	142,15	1,48	0,00	1,80
7	Дибинецьке	131,60	3,27	131,36	2,68	2,490	2,25
8	Богуславське	127,40	1,75	127,10	1,59	0,070	2,30
9	Стеблівське	113,90	15,70	113,34	12,13	2,810	2,45
10	Корсунь-Шевченківське	99,81	3,75	99,71	3,58	0,00	2,50
	Всього		59,97		53,52	16,890	
р.Роставиця							
11	Ружинське	212,50	2,47	212,15	2,05	0,920	0,10
12	Карабчіївське	195,50	0,61	195,48	0,60	0,350	0,15
13	Трубіївське	191,70	1,74	191,59	1,57	0,560	0,15
14	Паволочське	189,50	1,93	189,35	1,58	0,530	0,20
15	Голубятинське	186,00	1,07	185,86	0,99	0,430	0,25
16	Строківське	182,40	1,50	182,22	1,36	0,180	0,30
17	Чубинське	173,00	1,13	173,00	1,13	0,435	0,35
18	Дулицьке	169,00	1,20	169,00	1,20	0,510	0,40
19	Шамраївське	163,00	2,50	163,00	2,50	0,765	0,45
20	Матюшівське	160,10	1,28	159,50	0,93	0,234	0,50
	Всього		15,43		13,91	4,914	
р.Сквирка							
21	Кам'яногребельське	182,50	1,08	182,00	0,75	0,330	0,04
22	Пустоварівське верхнє № 14	176,30	1,41	175,58	0,96	0,180	0,05
23	Пустоварівське нижнє № 15	175,25	1,17	175,25	1,17	0,280	0,06
	Всього		3,66		2,88	0,790	
р.Кам'янка							
24	Василівське	217,90	1,12	217,82	1,06	0,280	0,01
25	Парипсівське	211,50	2,21	211,42	2,08	0,680	0,04
26	Почуйківське	189,20	1,58	189,12	1,49	0,430	0,06
27	Ставищанське	184,50	1,45	184,36	1,30	0,380	0,07
28	Кожанське	182,60	1,70	182,60	1,70	0,787	0,08
29	Ковалівське	97,97	2,50	97,97	2,50	0,930	0,15
	Всього		10,56		10,13	3,487	

р.Роська							
30	Оратівське		1,02		1,02	0,540	0,02
31	Животівське		1,10		1,10	0,660	0,03
32	Новоживотівське	192,50	2,20	192,50	2,20	0,980	0,20
33	Тетіївське № I	182,50	3,93	182,50	3,93	1,750	0,25
34	Тетіївське № II	192,50	1,07	192,35	1,00	0,485	0,01
35	Тетіївське № III	179,10	1,75	179,13	1,80	0,730	0,30
36	Скибинецьке	174,03	1,03	174,03	1,03	0,700	0,40
	Всього		12,10		12,08	5,845	
р.Горіхова							
37	Новофастівське	201,50	1,52	201,50	1,52	0,550	0,05
38	Бабинецьке	199,30	1,40	199,30	1,40	0,535	0,05
			2,92		2,92	1,085	
р.Молочна							
39	П'ятигірське	189,50	1,19	189,50	1,16	0,285	0,05
40	Галайківське	185,50	1,83	185,51	1,84	0,520	0,06
41	Лобачівське	180,60	1,02	180,60	1,02	0,320	0,06
	Всього		4,04		4,02	1,125	
р.Протока							
42	Ксаверівське	174,50	1,10	174,50	1,10	0,390	0,02
43	Саливінківське	168,80	4,80	168,80	4,80	1,100	0,07
	Всього		5,90		5,90	1,490	
р.Безіменна, притока р.Гороховатка							
44	Водосховище (Стави)		2,80		2,80	0,530	0,08
р.Узин							
45	Блоцинецьке	152,50	1,72	151,65	0,96	0,140	0,05
р.Жигалка, притока р.Поправка							
46	Северинівське	160,00	1,45	160,0	1,45	0,360	0,01
р.Росава							
47	Зеленьківське	130,95	1,10	130,95	1,10	0,283	0,21
48	Маслівське	97,20	1,66	97,20	1,66	0,875	0,32
49	Степанецьке		1,25		0,724	0,525	0,37
	Всього		4,01		3,484	1,683	
р.Потік, притока р.Росава							
50	Потоцьке	120,00	1,02	120,00	1,02	0,185	0,03
р.Росавка, притока р.Росава							
51	Карапишівське	139,20	2,16	139,20	2,16	0,675	0,06
	Всього		127,74		117,23	39,479	